

- मान्यताप्राप्त स्वास्थ्यकर्मकों को सिफारिसबाट मात्र औषधि प्रयोग गरौं,
- औषधिको प्रयोग सम्बन्धमा पूर्ण जानकारी लिऔं,
- गर्भवती भएमा सो बारेमा स्वास्थ्यकर्मकसँग सल्लाह गरेर औषधि प्रयोग गरौं,
- औषधि बालबच्चाको पहुँचबाट टाढा राखौं,
- औषधि प्रयोग गर्दा जिउ चिलाएमा, छालामा डाबरहरू आएमा, स्वास फेर्न नजोडि भएमा वा यस्तै अन्य लक्षण देखा परेमा तत्काल नजिकैको स्वास्थ्य संस्था वा चिकित्सकसँग परामर्श गरौं

लागेर मृत्यु भएको पुष्टि गरेको थियो
।

भदै ३ मा भाषाको दमक र
बुद्धशान्तिमा भएका अलग अलग
सवारी दुर्घटनामा परेर दुईजनाको
मृत्यु भएको थियो । मृत्यु हुनेमा
एकजना महिला छन् । विवाह आठ
बजेतिर दमक नगरपालिकाको
-७ पशुडाँडास्थित पूर्वपश्चिम
लोकमार्गमा दमकबाट पाडाजुंगीतर्फ
जाँदै गरेको प्र १-०२-००२ ख ०
१२ न. को बत्ताकोपी बोकेको
मालवाहक टुकले विपरित दिशाबाट
आउँदै गरेको प्र १-०१-०१२पर
१३२२ नम्बरको मोटरसाइकललाई
ठक्कर दिँदा मोटरसाइकलमा सवार
कमल गाउँपालिका-५ बस्ने ४२
वर्षीया मुना गौतमको घटनास्थलमा

भदौ २ गते करेन्ट लागेर मेचीनगर
नगरपालिका-५ भेटघाट चोक बस्ने

कमल गाउँपालिका-५ बस्ने ४२ वर्षीया मुना गौतमको घटनास्थलमा

२२ वर्षीय संदिप राजवंशीको मृत्यु भएको थियो ।

नै मृत्यु भएको थियो । उनका श्रीमान ४३ वर्षीय सुकदेव गौतमको बाँया खुट्टामा सामान्य चोट लागि उपचारको लागि दमक अस्पताल दमक पठाएको थियो ।

सौंभ ५ बजेको समयमा आफ्नै घरको टेवल पंखा बिग्रिई मर्मत गर्ने क्रममा राजवंशीलाई अचानक करेन्ट लागेको थियो । करेन्ट लागेर अचेत भई उपचारको लागि आम्दा मेची अस्पताल धुलावारी पठाएकोमा उपचारको क्रममा सौंभ ६ बजे चिकित्सकले उनलाई मृत घोषणा गरेका थिए ।

सोही दिन भ्रष्टाचक्र बुद्धशान्ति
गाउँपालिका -४ बर्नीस्थित मेची
राजमार्गमा इलामबाट बुधबारेतर्फ
आउँदै गरेको वीआर ५५८५००
नम्बरको भारतीय स्कोरपियो र
बिपरित दिशातर्फ जाँदै गरेको
प्र.१-०१-०१६ प.३६६१ न. को
मोटरसाइकल हँक आपसमा ठक्कर
खाई दुर्घटना हुँदा मोटरसाइकल
चालक बुद्धशान्ति गाउँपालिका -११

❖ बाँकी अन्तिम पृष्ठमा

इलाका प्रहरी कार्यालय
धुलावारीका प्रमुख प्रहरी निरीक्षक
पाण्डव राजवंशीको कमाण्डमा
खटिएको टोलीले उनको करेन्ट

भापा(प्रस) । भापामा एक
सातामा करेन्ट लागेर तीनजनाको
मृत्यु भएको छ ।

दुईजनाको करेन्ट लगाएर माछा मार्दा र एकजनाको पंखा मर्मत गर्ने क्रममा करेन्ट लागेर ज्यान गएको हो । लापरवाही र असावधानीका कारण भापामा धेरैजनाले करेन्टबाट ज्यान गुमाउनु परिरहेको हो ।

शनिवार बिहान ८:३० बजे
कनकाई नगरपालिका वडा नं. १
स्थित खहरे खोलामा सोही ठाउँ
बस्ने ३७ वर्षीय पंकज माफ्फोले
बिजुलीको पोलबाट करेन्ट लगाई
माछा मार्न क्रममा उनलाई करेन्ट
लाटा घटनास्थलमै मृत्यु भएको
हो।
घटनाबारे जानकारी प्राप्त
हुनासाथ थप अनुसन्धान तथा
कानुनी प्रक्रियाको लागि इलाका
प्रहरी कार्यालय बिर्तामोडबाट
प्रहरी ठोली खटिएको थियो।
तीन दिनअघि भाषामा
करेन्ट लगाएर माछा मार्दा अर्का

व्यक्तिले पनि अकालमै ज्यान गुमाएका थिए । गत बुधवार दिउँसो २ बजे कमल गाउँपालिका-३ खानेपानी टोल बस्ने २१ वर्षीय उज्वल राईले सोही ठाउँमा रहेको दयाञ्जी खोलाका करेन्ट लगाई माछा मार्ने क्रममा उनी आफैँलाई करेन्ट लागेको थियो । घाइतेलाई उपचारको लागि लाईफलान्ति अस्पताल दमकमा पुर्‍याउनसाथ डाक्टरले मृत घोषणा गरेका थिए ।

त्यस्तै भदौ २ गते मेचीनगर
नगरपालिका ५ भेटघाट चौक
बस्ने २२ वर्षीय सदिप रावजशीले
आफ्नै घरको ठेलव पंखा बिग्रेर
मर्त भई गेर्ने क्रममा अचानक कोरेट
लाग्दा उनको मृत्यु भएको थियो ।
भदौको एक साताभित्र कोरेट
लागेर तीनजनाले ज्यान गुमाउँदा
गत साउन महिनामा पाँचजनाको
मृत्यु भएको थियो । गत वर्ष
भैषागमा कोरेट लागेर १५ जनाको
मृत्यु भएको थियो ।

भद्रपुर । माल पाएर चाल पाइएन भने त्यसको उपयोग औचित्यविहीन बन्ठु भन्ने उखान भद्रपुरस्थित प्रादेशिक अस्पतालका लागि चरितार्थ भएको छ ।
कोठौँका उपकरण छ्न् तर विरामीलाई उपचार सेवा दिने बेलाभा विग्रिएको बहानामा निजी अस्पताल दौडनु पर्ने बाध्यता रोकिएको छैन । राज्यकै लगानीमा उत्पादन भएका दर्जनौँ विशेषज्ञ डाक्टरको दरबन्दी पनि छ तर अस्पतालमा विरामीले चाहेको उपचार सेवा नपाएर कि त ठुले क्लिनिक धाउनु पर्छ या त महँगा निजी अस्पतालको ढोका चाहार्नु पर्छ । यी सबै खाले विकृतिहरू गरिरहेको संकेतचाँहिँ राज्यको लगानी नुरुप सेवा प्रवाहमा प्रादेशिक अस्पताल निकै कमजोर रहेको प्रष्ट छ ।

साविकको मेची अञ्चलभरिका नागरिकको उपचार गर्न एक मात्र सरकारी स्वास्थ्यको अस्पतालको रूपमा स्थापित मेची अञ्चल अस्पताल स्थापना कालदेखि अहिलेसम्म बिरामीको उपचार सेवाभन्दा राजनीतिक चांचल्यजलीले आफै बिरामी भएर थलिएको अनुभव सेवाग्राहीको छ ।

पछिल्ला केही वर्षयता प्रादेशिक अस्पताल भद्रपुरको नामबाट चलिरहेको यस अस्पतालले कुशल व्यवस्थापक नपाउँदा अस्तव्यस्त नै चलिरहेको छ । संघीय सरकारले सही व्यवस्थापन गर्न सकेन भनेर प्रदेश सरकारको स्वास्थ्यमन्त्रालयलाई यस अस्पतालको हालतमा कुनै परिवर्तन हुन नसक्दा सेवा प्रवाह कमजोर सावित भएको हो ।

विगतमा पनि विरामीको उपचारमा भन्दा रेफरमा रमाएका डाक्टरहरू अहिले पनि त्यहाँ उपचार गर्नुको सट्टा निजी अस्पतालमा रेफर गर्ने होडमै रहेको गुनासो सेवाग्राहीको छ ।

करोडौँ रकम पनि स्तरीय उपचारका उपकरण सकाराले जोडिदिएको यस अस्पतालमा ती उपकरणबाट विरामीलाई सेवा दिने काम निकै कम छ । यस अस्पतालमा दरबन्दीमा कार्यरत अधिकश डाक्टर निजी अस्पताल र क्लिनिक धाउने प्रवृत्ति घट्न सकेको छैन । अस्पतालका उपकरण बिग्रिएको बताउँदै निजीमा विरामी पठाइ कमिसन खाने प्राविधिक कर्मचारी अधिक भएको प्रादेशिक अस्पताल आफैं विरामी भएको महसुस सेवाग्राहीहरूले गरिरहेका छन् ।

यस्ता गुनासा रोक्न व्यवस्थान समितिदेखि कार्यकारी अधिकार पाएको अस्पताल प्रशासनले पहल नै नगर्नु अर्को विडम्बना हो ।

विगतमा पुरानो भवन सौधरो भयो भनेर

समयानुकूल नयाँ भवन निर्माण गरी सेवा प्रवाह पनि थालियो तर विरामीले पुर्जा काटानकै लागि घण्टी लाइन लागेर बस्नु पर्ने बाध्यता हटेको छैन । उपचारका लागि टाढा-टाढाबाट आएका विरामी र उनीहरूका परिवार पुर्जा काट्ने काउन्टरमै घण्टी अलमलानु पुगे अस्थाले यो अस्पतालको बिकल्प सोच बनाइरहेको छ । हिजो भवनका कारण राम्रो सेवा दिन नसकिएको बताउने कर्मचारी प्रशासनको कार्यशैली आज व्यवस्थित भवन हुँदा समेत परिवर्तन हुन सकेको छैन ।

नयाँ भवन त बन्यो तर सेवा प्रवाह प्रणाली अझै अप्ठे पुरानै रहेका कारण अव्यवस्थित र अपारदर्शी रहिरहँदा त्यहाँ सही उपचार पाइन्छ कि पाइदैन भन्ने प्रश्नले विरामीलाई सताइरहेको छ । नयाँ भवनमा निर्मित काउन्टर करिब पाँच फिटभन्दा अग्लो भएकाले होचो उचाइ भएका मानिसलाई किम्वदन्त कर्मचारी देख्ने मुस्किल पर्छ । कर्मचारीले विरामीको नाम सोध्न आवाज

बाहिर स्पष्ट आउँदैन, बिरामीले चिच्याएर नाम भन्नुपर्छ । तर त्यस्तो चिच्याहट पनि प्रायः नबुझिने गुनासो सेवाग्राहीले गर्ने गरेका छन् । अस्पताल प्रशासनले बिरामी त थाकेर आएछा हुन्छन् । ठेलामठेलमा कसरी उभिन सकेछन् अनि टिकट काट्छन् त ? भन्ने प्रश्नको उत्तर समेत बुझेको छैन । बिरामी बच्चा, बुद्ध जो भए पनि घण्टौं लाइनमा उभिएपछि मात्र टिकट लिन सक्ने अवस्था छ । एक एक घण्टाभन्दा बढी लाइनमा बस्दा सेवाग्राहीलाई कति दुःख हुन्छ भन्ने औँकलन समेत नगर्ने अस्पताल प्रशासनले नयाँ भवन बनेपछि त नयाँ प्रणालीमार्फत सेवाको अनुभूति नै दिलाउन सकिरहेको छैन । सेवाग्राहीको अपेक्षा यति ठुलो अस्पतालमा एउटा सानो टोकनको व्यवस्था मात्र भइदिए बिरामीहरु आफ्नो टोकन लिएर आफ्नो पालोमा पुर्जा लिन वातावरण बन्ने थियो तर यसमा विगतदेखि वर्तमानसम्मको व्यवस्थापन समितिको कुनै ध्यान ज्ञान सकेन ।

अव्यवस्थित माछा बजार जस्तो अवस्थामा कोशी प्रदेश सरकारको एक मात्र स्वामित्व पाएको यस अस्पतालमा देखिनु सरकारी उदासिनताको लाजमर्दो मान्नु पर्छ। सेवा लिन आउने धेरैको अनुभूति अनुसार धनी वा पहुँचवालाहरू त ठूला निजी अस्पतालमा गएर छन्। यस अस्पतालमा आइहाले भित्रबाटै पहुँचको बलमा नाम टिपाउँछन्। वास्तविक सेवाग्राहीका रूपमा रहेका सामान्य आर्थिक अवस्था भएका विरामी कष्ट मात्र सहेर उपचारको प्रतीक्षा गरिरहेका हुन्छन्। राजनीतिक शक्तिमार्फत व्यवस्थापनमा पुगेकाहरूले यस अस्पतालमा आउने वास्तविक विरामीको सेवा गर्ने वातावरण निर्माण गर्न कुनै किसिमले ध्यान दिइरहेको अवस्था छैन। कार्यकारी भूमिकामा आउने जिम्मेवार पदाधिकारी नै कमिशनको चक्कामा लागेर सरकारी स्वामित्वको ठूलो लगानी भएको यस अस्पताललाई बेवारिसे बनाउने खेलमा दौडिरहेका छन्।

- शान्तिराम बस्नेत

नेपाली समाजको मधुर बगैँचाका केही व्यक्तिहरूहू त्यस्ता सुगन्धित फूल हुन्छन् समाजको जीवनरूपी सुवास आफैँमा एक मनमोहक काव्यकथा बन्छ । तिनीहरूको विरित्रको मिठास र कर्मको रसिलो घुमले न केवल आफ्ना समाजका मानिसहरूको हृदयमा आनन्दको लहरी जगाउँछ, बल्कि आगामी पुस्ताका लागि प्रेरणाको मधुर भस्मना बगाइराख्छ । हाम्रो समाजका रंगबिरंगी पृष्ठहरूमा यस्ता सुन्दर मनका व्यक्तिहरू जीवनमा जस्तै दुर्लभ छन्, जसले आफ्नो विचित्रको हेरक सह समाजको भलाइमा रसिलो उद्धार सह अर्पण गरेका हुन्छन् । तिनीहरूको जीवन मानवताको सेवामा समर्पित एक मधुर गीत बन्छ । दूधे क्षेत्रका आदरणीय वीरछ पत्रकार छन् : छविलाल स्वादी जसको व्यक्तित्वमा सत्यको मिठास र सवको रसिलो भावना डुबेर मिसिएको छ । आजको युगमा जब पत्रकारिता भनेको एयर कन्डिसनर कोठामा बसेर कम्प्युटरमा

जलकुलाइरेको थियो । अन्यायको
वस्त्रमा बोल्ने साहस र सत्तालाई
वाचाउने जब्बा उनका खुनको नसा-नसमा
गुरिरेहेको थियो । यीनै विरोधताहरूले
नरलाई आजका दिनमा एक निर्भिक
नज्जरा बनाउने आधारशिला तयार गर्थे ।
व स २०५० मा पत्रकारिता यात्रा
गुरु भएकी बताउने देवाडीको अनुसार
२०३९-४० सालतिर दूधेमा 'छलफल'
'ट्रिष्टि' नामका प्रगतिशील साप्ताहिकहरू
चलाइनेहरू भूमि शिवाकोटी र श्रीप्रसाद
जेलको पसलमा आउँथे । छिब्रालका

लागि यी पत्रिकाहरू	विकास
“रेगिस्तानमा ओएसिस”	रामप्रसाद
जस्तै थिए । अनि	समाचार
समस्या पनि यस्तो	पत्रकारिता
थियो कि यी पत्रिकाहरू	
पढ्नु र बाँड्नु त्यो	छबिलाल
समयमा खतरनाक काम	फूलको
मानिन्थ्यो ।	आफ्ना

छबिलालले अनौठो जाने ग
तरिका अपनाए । उनले सम्पादक
यी पत्रिकाहरूलाई संकलन
कसैलाई थाहा थिएन ।
निदिक्कन हालको सकिन्छ
पश्चि चौकदेखि नहर पहासि
चौक पश्चिम भरना पहासि
खोला पूर्वसम्मको बागै टेलिफोन
डौडाँडामा लगेर ग्राहकको
यहाँ पूर्णमाको चौदनी कुनूपथ्यो
यी पत्रिकाहरू पढ्ने र सबै का
रुलाई सुनाउने गर्थे । १२ बजे
लोमा बसेर प्राविशील यो थियो
नें यो काम त्यो युगमा पछि
क काम थियो । दिए र

प्रायती शासनमा यस्तो	गर्नुपर्यो
इन्डु देशद्रोह मानिन्थ्यो ।	गर्नुपर्यो,
नागि यो कुनै राजनीतिक	जब वि
प्रसार थियो, चेतनाको	

विकास थियो । यसैको प्रभाव र डा. रामप्रसाद खतिवडाको भक्तभक्तीले उनले समाचार लेख्न थाले । यो थियो उनको पत्रकारिता यात्रामा पहिलो कदम ।

छिबलालको प्रारम्भिक पत्रकारिता यात्रा फूलको सेज थिएन । सो समयमा उनले आफ्ना समाचारहरू लिएर बिर्तामोड कार्यालय रहेको विवेचना दैनिकमा लिएर जाने गर्थे, जहाँ त्यतिखेर नकुल काजी सम्पादक थिए । त्यो समयमा समाचार सङ्कलन गर्नु आजको जस्तो सजिलो थिएन । मोबाइल फोनको कल्पना पनि गर्न सकिनथ्यो, इन्टरनेट भनेको के हो त्यो नै थाहा थिएन ।

पचासको दशकको अन्त्यतिर जब दूधेमा टेलिफोन सेवा आयो, त्यो समयमा पनि ग्राहकको भीडका कारण फोन गर्न घन्टी-कुर्नुपर्थ्यो । तर छबिलालको जियो र लगनले सबै कठिनाइहरूलाई जित्यो । उनले रातको १२ बजेसम्म दुकुरे समाचार पठाउने गर्थे । यो थियो उनको समर्पणको प्रमाण ।

पछि जब दुर्योधन पौडेलले फ्याक्स सेवा दिए र चामुलाल सिटौलाले पूर्ण सहयोग गरे । तर त्यो समयसम्म उनले कति संघर्ष गर्नुपर्‍यो, कति रात निदानो नसुत्ने काम गर्नुपर्‍यो, त्यसको हिसाब नसकिन्छ ।

जब विजेसमा पत्रिकाको लोकप्रियता बढ्

❖ बाँकी तेश्रो पृष्ठमा

❖ बाँकी तेस्रो पृष्ठमा

अध्यक्ष : युवराज दाहाल । सम्पादक : इन्द्रसिंह राजवंशी

अभिप्रेत

गाउँको माया र बदलिएको मन !

• सन्तोष बोहरा

गाउँको माया त सौँच्चे अमर हुन्छ मुटुमा गाडिएको बोटको जराजस्तै पानी नपाए पनि मनको भुईँभित्र सधैं हरियो पलाउँछ।

बाल्यकालको बिहान सम्झन्छु म कोइलाको गीतले आँखामा घाम ल्याउँथ्यो खोलाको चिसो हावाले गालामा गुलाबी रङ भर्थ्यो दूरीमा देखिने सेतो हिमाल जसलाई हरेक दिन आकाशको रङले नयाँ चित्र बनाइदिन्थ्यो।

उकालो चढ्दा गोठालोका गीत पहाडमा गुन्जन्थे ओरालो भर्दा हावाले काँधमा खेल्दै बाल्यको रहस्य कानमा सुनाउँथ्यो।

चौतारीको ठुलो पिपलमुनि हामी बालकहरूको संसार हुन्थ्यो कसैको हातमा बाँसुरी कसैको काँधमा लाटो सुकुल कसैको ओठमा भैलोको बोल त्यहाँ हौंसो र मिठास मात्र हुन्थ्यो मनमा कुनै छाया हुन थ्यो।

तर आज गाउँ फर्कँदा चौतारी त उही छ पीपल अबै हावासँग कुरा गर्छ खोला अबै आफ्नो धुनमा गाइरहेछ तर मान्छेको स्वरमा अब मिठास छैन।

आज हेराइमा शंका बस्छ सम्बन्धमा तिरस्कार टाँसिन्छ एकअर्काको पीडामा हात बढाउने साटो मनमनै सन्तोष मानिन्छ राम्रो गरे, 'देखाउने' भन्छन् ठेस खाए, 'कर्मको सजाय' भनेर हाँस्छन् आफू अगाडि बढ्नुभन्दा अघि अरूलाई तल भर्न खोज्ने अदृश्य हातहरू फैलिएका छन्।

पहिले, गाउँ मनको बगैँचा थियो जहाँ माया फुल्थ्यो अब त्यो बगैँचा काँडाले घेरेको छ फूल अबै रडिज छन् तर नजिक पुग्दा हातमा राग तपीन्छ।

तैपनि, रातको सपनामा कहिलेकाहीँ उही उकाली-ओराली आउँछन् खोलाको किनारमा पानीमा हिँडेका पाइलाहरू गोठको बास ढुंगाको भित्तामा टेकेको मेरो बाल्यको छाया। यी स्मृतिहरूले मनलाई फेरि गाउँको बाटो तर्फ तान्छन् तर थाहा छ आजको बाटो पहिलाको जस्तो धुलो र फूल मात्र होइन त्यसमा अब काँडा पनि मिसिएको छ।

गाउँको माया त कहिल्यै घट्दैन तर मान्छेको बदलिएको मन त्यो मायाको बाटोमा सधैं पीडाको चिहान खनिरहन्छ।

• भरत आचार्य

सरकारी जागिर भनेको सेवा पनि हो, सपना पनि। दाम पनि, नाम पनि। अर्को अर्थमा भने हो भने 'भविष्य सुरक्षित भएको मान्छे'।

यी प्रख्यात गाउँघरका वाणीहरूद्वारा उत्प्रेरित भई विदेश नगई आफ्नै देशमा बसेर राष्ट्रको सेवा गर्ने मनसायले सरकारी सेवामा प्रवेश गर्न एउटा गाउँमा जन्मे हुर्केको लक्का जवान राजधानी हानियो।

७७ जिल्लाकै मान्छेहरू जमघट हुने राजधानीमा परिवर्तनका संवाहक मानिने युवाहरू कोही देशमा भविष्य नदेखेर आफ्नो सुनौलो भविष्यको लागि होस् या रहल्ले होस् या बाध्यताले विदेश जान तमिसएका थिए भने कोही देशमै केही गर्नुपर्छ भनेर जागिरको दौरानमा थिए।

तीमध्ये सरकारी सेवा प्रवेश गर्ने लाइनमा मेरो नाम दर्ज थियो।

'सरकारी जागिर भनेको जीवनभरको भरपर्दो कमाइ र समाजको इज्जत हो' भन्ने कथनलाई मन, मस्तिष्कमा शिरोधार्य गरी राजधानीमा कहिले रूमभित्रै कहिले घरको छतमा तर धेरैजसो समय केन्द्रीय पुस्तकालयमा बित्यो।

राजनेताहरूको संसद भवन जस्तै थियो लोक सेवा तयारी गर्नेहरूको लागि टिपु।

साथीभाइसँगको चिनजान बढेसँगै पढाइले गति लियो। मेहेनत, निरन्तरता, लगनशीलता, मनोरञ्जन र धैर्यतामा कहिल्यै कालो बादल मडारिएन। अध्ययनले आफ्नो रफ्तार १२० को स्पिडमा बढाएर अन्ततः सरकारी सेवा प्रवेश गर्ने मनोकांक्षा पूरा भयो।

२०८० सालको कुरा हो राजधानीको बसाइँलाई बिट मार्यौँ जब गाउँकै विद्यालयमा पढेको छोरो पहिलो पटक लोक सेवा पास गरेर वडा सचिव भनेर कुनै पालिकाको वडामा फर्किएको थियो।

अहिलेसम्म पनि ती दिन सम्झँदा मन हर्षले भरिन्छ। कार्यस्थलमा जानु अगाडि मनमा उब्जिएका अनेकौँ प्रश्नहरू, समाधानका मुहानहरू नयाँ ठाउँ, नयाँ परिवेश, रहनसहन, जनता, जनप्रतिनिधि, राजनीतिज्ञ तथा सेवाग्राहीहरूसँगको सम्बन्ध कस्तो होला के

होला? कसो होला? कसरी ह्यान्डल गर्ने भन्ने प्रश्नहरू मानव मस्तिष्कमा खेलिराखेका थिए। अन्ततः जे पर्छ त्यो टर्छ भन्ने खुसी र उत्साहको सम्मीश्रणका साथ आफ्नो कार्यालय प्रवेश गरियो।

आफ्नो कार्यजम्मेवारी अनुसार जन्मदर्ता, विवाहदर्ता, मृत्युदर्ता लगायतका पञ्जीकरणका कार्य, सामाजिक सुरक्षाका विषय, सिफारिस तथा प्रमाणित गर्ने लगायतका दैनिक जीवनमा घट्ने घटना ठोकिने ठाउँ वडा कार्यालय भएकोले आ-आफ्नो जिम्मेवारी अनुसार वडा अध्यक्ष र सचिवले कागजातमा सिम्रेचर गर्दै सेवा प्रवाहले गति लियो। समय बित्दै गयो। चिनजान हुँदै गयो। कहिले भगडा, कहिले हाँसो, कहिले खुसीका पलहरू मिश्रित हुँदै थिए। सेवा प्रवाह निरन्तर चलिरहेको थियो। सचिवज्यू भनेको सुन्दा छुट्टै आनन्द आउने। जन्म, मृत्यु, विवाह-सबैको दर्ता म गर्न थालौँ। जसको कथा जनताले सुन्दैनन्, राजनीतिज्ञहरूले सरोकार राख्दैनन्, र हाम्रो कार्यालयमा आउने बुढीआमाहरू हाँस्दै सोध्थे-जसको बिहे भएन, उसले अरूको बिहे दर्ता गर्ने ?' 'ए सचिव ज्यू, तपाईंको बिहे कहिले?' म हाँस्नु बाहेक के गर्न सक्थे र?

घुलमिल हुँदै समय बित्दै गयो।

त्यो दिन, घाम सामान्यभन्दा अलिक शान्त थियो। म कार्यालयको कुर्सीमा बाँधिएको जस्तै बस्थे-एकपछि अर्को सिफारिस, निवेदन, प्रमाणपत्र।आफ्नै मनको निवेदनलाई कहिल्यै प्राथमिकता दिइएको थिएन। त्यही बेला उनी आइ-सचिवज्यू आयस्रोत प्रमाणित चाहिएको छ।

कपडा साधारण थियो, आँखामा तेजा म सरकारी छाप हान्ने तरखरमा थिएँ, तर छातीभित्र केही धपक्क बलेको महसुस भयो। कहिल्यै नभोगिएको लाज,अनौठो चिन्तन, र सरकारी कुर्सीमा बस्दा-बस्दै मानविक प्रेमले भ्रस्काएको पहिलो अनुभूति। सर्लक्क परेको शरीर, गोलो अनुहार, छुँदा दाग लाग्ने उनलाई देख्दा शरीरका न्यूरोनहरू एकाएक सक्रिय भए, मुटुको गति सामान्य भन्दा तेज भयो, सायद यो नै हो , जुन पहिलो नजरमै केमिस्ट्री जम्छ भनिन्छ।

लामो श्वास लिँदै मैले कुन कामका लागि होला भनेर सोधिहालें र मनभित्र भित्रै वार्तालापलाई लामो समयसम्म कायम राख्ने निधो गरें र उनलाई बस्नु न कुर्सीका काम एकैछिनमा भैहाल्छ भनेर आग्रह गरे।

उनले मेरो आग्रहलाई सहर्ष स्वीकार गरेर

बसिहालिन। मैले कुरालाई विस्तारै अगाडि बढाएँ। उनले पनि लजालु स्वभावमा उत्तर दिँदै गइन्। आयस्रोत प्रमाणितका लागि कागजात माग्दै गएँ र प्रमाणित भन्दा उनको परिचय मेरा लागि मूल्यवान् थियो, त्यसैले मैले उनको प्रमाणितको लागि भन्दै नागरिकता पनि मागें र फोटोकपी गरिहालौँ। एक्कासि उनले पनि हजुरको घर कता हो सर भनेर सोधि-? मैले पनि उनले मागेको भन्दा बढी आफ्नो जानकारी सम्प्रेषण गरें र उनको पनि सोधिहालौँ।

उनको काम पनि भयो उनले थ्याङ्गु सर भन्दै घर गइन्। मैले वेलकम पनि भन्न सकिँनँ। हरेको हरे भए खै कस्तो जादु छोडेर गइन्। उनी प्रस्थान भइसकेसी काम लिएर आएकी मान्छे हो, तर मनै लिएर गइन् कि जस्तो भयो। सामान्य बोली, सामान्य उपस्थिति-तर असामान्य असरा अफिस सकेर रूम गई फलफली उनकै याद आइरह्यो।

फेसबुकमा नागरिकतामा भएको नाम उल्टाई पल्टाई धेरैपटक सर्च गरें तर उनको अनुहार भेटाइनँ। दिन बित्दै गयो मनमनै अब उनी कुनै काम ल्याएर आइन् भने सिधै फेसबुक आइडी माग्छु अनि सबै भन्छु भनेर मनलाई शान्त बनाएँ। केही दिनपछि फेरि उनको वडा कार्यालयमा आगमन भयो। म भ्रसक्क भएँ। खुसीले सीमा नाघ्यो। उनी -बाबुको नागरिकताको प्रतिलिपिको सिफारिस बनाउन आएकी रहिछिन्। बुबा नि सँगै आउनुभएको थियो।

सेवाग्राहीको चापले अलि समय लाग्ने कुराको मैले जिकिर गरेपछि उनका बुबा बाहिर निस्कनु भयो। एकछिनमा आउँछु भनेर तर उनी भने गइन्न्। मनभित्र लड्छु फुट्छु थाल्यो मन परेको मान्छेसँग कुरा गर्दाको मजा बेल्थे।

कुराकानी गर्दै गयौँ, कार्यालय सहयोगीलाई खाजा मःम ल्याउन पठाएँ र कुराकानीले उच्च रूप लिँदै थियो। मैले सोधिहालें- फेसबुक चलाउनुहुन्छ? उनले हाँस्दै- 'नाई चलाईनँ' भनिन् !

मलाई विश्वास लागेन। फेरि सोधौँ। अनि आफ्नो फेसबुक आइडी सेयर गरिन्, मैले नि गरें।

उनका बुबा आए। उहाँको हस्ताक्षर मात्र बाँकी थियो गर्नुभयो। काम भ्याएर घर लाग्नु भयो। कतिखेर ५ बज्ला र घर गएर रिक्वेस्ट पठाएर कुरा गरम्ला भो। रूम गइयो मोबाइल खोलियो। रिक्वेस्ट पठाएको ३ घन्टासम्म पनि एसेट भएन। खाना खाएर आएँ। मोबाइल हरेको एसेट भएछ। अनि हाम्रो भलाकुसारी

प्रेमको यात्रा !

भन्यो।

अनुषा भर्खरिइन्। अनौपचारिक कुरा मन पराउँदिन थिइन् तर हेमन्तको हाँसोमा यस्तो केही थियो जसले उसको मुटु शान्त गरायो।

त्यस दिनको कक्षाले खासै महत्त्व पाएको थिएन, सबैको ध्यान आफ्ना वरिपरिका नयाँ अनुहारतर्फ मोडिएको थियो। हेमन्त र अनुषासँगै एउटै समूहमा परे। पहिलो दिनकै चिया ब्रेकमा उनीहरू सँगै थिए।

'कफी मन पर्छ?' हेमन्तले सोध्यो।

'एकदमै,' अनुषाले संक्षिप्त उत्तर दिइन्।

अधि बढ्यो। मैले प्रश्न गरें, उनले उत्तर मात्र दिइन्।

मैले भनिहालें 'तिमीलाई पहिलोपल्ट देख्दा लाग्यो, समय केही क्षणका लागि रोकिएको हो....' तिम्नो मुस्कान- बिहानीको घामजस्तो उज्यालो, तिमी उभैँदा सुन्दरताको प्रतिक जस्तो देखिन्छौ, भनेर भनिहालौँ।

उनले हाँस्दै धन्यवाद! टक्काउँदै तपाईं त कवि हो कि क्या हो भनिन्।

म पनि हाँसेँ र हजुरको लागि कवि नै बनिँदम्ला भनेर जवाफ फर्काएँ।

कुरा हुँदै गयो रात बित्दै गयो। त्यो दिन राति १२ बजे सुतियो तर निन्द्रा पटकै लागेन। यसरी दिनप्रतिदिन हामी नजिकिँदै गयौँ। धेरैजसो राति अबेरसम्म हामीबीच हास्य रसले भरिएका र कहिलेकाहीँ मन र मस्तिष्कको संयोजनबाट निस्कैका अत्यन्त गम्भीर, प्रेमिल कुरा हुन्थे। उनी पनि बेला बेला अफिस आइराखिन्। कहिले बुढा हजुर बुबाको मृत्युदर्ता, अनि जग्गाको नामसारी। कहिले साथीहरूको काम लिएर। प्रत्येक पटक उनी आइपुगेपछि मेरो बोली अलिक मन्द हुन्थ्यो, र हस्ताक्षर , सिफारिस भने सौँचिचकै ध्यान दिएर गर्थे-

किनकि त्यो कागजमा उनीसँग संवाद गरिरहेको महसुस हुन्थ्यो। हामीबीच कहिल्यै प्रेम प्रस्ताव आदानप्रदान भएन, तर उहाँको 'सचिवज्यू' भन्ने बोलीमा नै म प्रेम खोज्थे। त्यो शब्द, मेरो नामभन्दा पनि मीठो लाग्थ्यो। 'आज ढिलो गर्नुभयो त?' उनको यस्तो सामान्य कुरा पनि दिनभरि मनमा दोहोरिन्थ्यो। फूल नहिँई फुलेको सम्बन्ध थियो त्यो-मौन, तर मौलिका

उनले कहिल्यै केही मागिनन्, तर म भने चुपचाप आफूलाई दिन खोज्थे। कहिलेकाहीँ उनी जाने बेलाम ढोकातिर नहेरिनजस्तो गर्थे, तर म मनमनै हरेक पाइला गन्दै हुन्थे।

'रातको सन्नाटाले हामीलाई बोलेन, तर च्याटको शब्दले हामीलाई जोड्यो। कसैले देखेन, तर त्यो इनबक्सभित्र हाम्रो सारा संसार पलाइरहेको थियो।' कुरा हुँदै दिन बित्दै गए एकदिन मैले प्रपोज गर्ने निर्णय गरें।

जुनेली रात थियो आकाशमा ताराहरू दबदबा थियो मैले एउटा कुरा भन्छु भनौँ। भन्नु न भनेसी मैले आफ्नो कुरा राखी हालें 'म विज्ञानको विद्यार्थी होइन, तर म भन्छु - जब तिमी वरिपरि हुन्छ्यौ, मेरो मुटुको गति नियतदेखि अनियन्त्रित बन्छ। डोपामिन,

सेरोटोनिन, र अक्सिटोसिन जस्ता प्रेम हर्मोनहरूले मेरो सोचमा क्रान्ति ल्याउँछन्। तिमी मेरो जीवनको अनपेक्षित गणित हो - जसको समीकरण बुझ्न सकिँदैन, तर अनुभूति गर्न सकिन्छ।'

उताबाट उनको रिफ्लाईको पर्खाइमा थिएँ तर थ्याङ्गु अहिलेलाई यति मात्र है भन्ने जवाफ आयो।

मैले नि किन कसो भनेर धेरै कुरा नगरी हाम्रो नियमित संवाद चलिरह्यो। दिन बित्दै गए रात बित्दै गए। २-३ महिना भएको थियो उनी अफिसको बाटो देखिएकी थिइन्न् तर हाम्रो फेसबुकमा कुरा भैराख्थ्यो।

एकदिन उनी फाइलको थेली लिएर सौँभरपख अफिस बन्द हुने समयमा आइन्, तर त्यो फाइलमा कुनै सरकारी निवेदन थिएन। उनको अनुहारमा पहिलाजस्तो चमक थिएन, सानो स्वरमा भनी -'सचिवज्यू, म अष्ट्रेलिया जान लागौँ।' 'मलाई लाग्यो- कुनै अघोषित म्याद सकिएको जस्तो। कुराहरू धेरै थिए, शब्द चाहिँ एकएक हराइरहो 'कति समयको लागि?' मैले सोध्न खोजेँ,

तर उत्तर आयो -'शायद... सधैंको लागि।' त्यसपछि उनले भनिन् -'तपाईंलाई मन पराउँछैँ...

तर तपाईं मौन नै रहनुभयो।'

म मुस्कुराएँ। त्यो सचिवको मुस्कान थिएन, त्यो एक जना बेकामे प्रेमीको पराजित हाँसो थियो। म त दिनभर अरूका विवाह प्रमाणित गर्दै बिताएँ, तर आफ्नै सम्बन्ध दर्ता गर्न सकिनँ।

त्यो दिनपछि उनी फर्किइन्न्। उनले आयस्रोत प्रमाणित, जग्गा नामसारी लगायतका सबै प्रक्रिया कोर्ट म्याजिर गरेर डिपेन्डन्ट भिसामा अस्ट्रेलिया जानको लागि रैछ भन्ने कुरा पछि छिमेकी अंकलबाट थाहा पाएँ।

फेरि सिफारिसहरूआए, कागजहरू आए, मान्छेहरू आए...तर मनमा एउटी मात्र सेवाग्राहीको फाइल अधुरो रह्यो-प्रेमको फाइल। आज पनि कसैले भन्छ- 'सचिवज्यू, तपाईंको बिहे कहिले?' म फाइलमा साइन गर्छु, अनि मुस्कुराउँछु-'मेरो प्रेम सरकारी कागजमा कहिल्यै पुग्न सकेन।'

(उनी अस्ट्रेलिया गइन्। म नि त्यो ठाउँमा बस्न सकिनँ। त्यो ठाउँ छोड्ने निधो गरें र अहिले उनी नेपाल छोडेर अस्ट्रेलिया म पनि तराई छोडेर पहाड लमिँकौँ।)

प्रेमको यात्रा !

अनि एक दिन हिउँदे सौँभ्रको छायामा हेमन्तले भने, 'अनुषा, तिमी मेरो कविता हो, शब्दभन्दा गहिरो।

अनुषा मौन रहिन् तर गालामा पर्ने डिम्पलले उसको जवाफ दिइसकेको थियो।

समयले साथ दिइरहेको थियो, हेमन्त र अनुषाको सम्बन्ध कलेजभरि चर्चित थियो। साथीसंगिले 'एच+ए कपल' भन्दै जिस्क्याउँथे अनि उनीहरू मुस्कुराउँथे। त्यो हाँसोमा स्वीकृति थियो, आत्मीयता थियो।

तर सम्बन्धको सबैभन्दा कमजोर पाटो हो

❖ बाँकी तेश्रो पृष्ठमा

